

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 128/2022-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 56/2014 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na pojednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 56/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní a priznal jej „*finančnú náhradu v rámci možnosti stanovenej zákonom*“.

2. Sťažovateľka je poškodenou stranou v trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 T 56/2014.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka namieta, že posledné pojednávanie v trestnej veci nariadené na 20. január 2020 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudcu. Predchádzajúce pojednávania sa opakovane

odročili pre obštrukcie obvinených (praceneschopnosť, zmena v právnom zastupovaní). Sťažovateľka uvádza, že „využila už všetky možnosti, ktoré som mohla na konanie v danej veci:

- Dňa 18.08.2020 sťažnosť [REDAKOVANÉ],
- Dňa 26.08.2021 sťažnosť na Generálnu prokuratúru,
- Dňa 21.09.2021 sťažnosť na prokuratúru [REDAKOVANÉ],
- Dňa 28.09.2021 sťažnosť na Ministerstvo spravodlivosti (odstúpená na prokuratúru),
- Dňa 28.09.2021 sťažnosť Predsedovi súdu BA I - odpoveď - nevidí prieťahy.“

4. V závere sťažovateľka vyjadrila vieru, že jej požiadavke bude vyhovené, aj keď nie je spísaná právnikom, pretože je dôchodkyňa a na právneho zástupcu nemá finančné zdroje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom dochádza k prieťahom.

6. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť [napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08] a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

7. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver

by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad vyvoditeľných z § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

11. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa § 55 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorakolvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

14. Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej prijatí a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

15. Podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku o sťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak a) zo strany súdu nedošlo k prietahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, b) je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

16. Ústavný súd zastáva názor, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie je sťažovateľka oprávnená podľa osobitného predpisu (Trestného poriadku).

17. Z ústavnej sťažnosti, ako aj z jej príloh možno vyvodiť, že sťažovateľka nepodala sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku na nadriadenom súde, ktorou by sa domáhala určenia primeranej lehoty na uskutočnenie požadovaného úkonu – určenia termínu pojednávania. V prípade, ak by okresný súd sťažnosti nevyhovел, bolo by jeho povinnosťou predložiť vec nadriadenému súdu, ktorý by o sťažnosti pre nečinnosť rozhodol v zmysle § 55 ods. 5 Trestného poriadku do piatich pracovných dní od prevzatia veci.

18. Sťažovateľka teda nevyužila právny prostriedok ochrany jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý jej osobitný predpis – Trestný poriadok účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnená. Navyše jej nič nebráni v tom, aby tento právny prostriedok ochrany svojich práv v súčasnom štádiu napadnutého konania využila. Zároveň v konaní pred ústavným súdom nijakým spôsobom neuvádzala, a teda ani následne nepreukázala, že by právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej práv alebo právom

chránených záujmov, nevyčerpala z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

19. Niet preto žiadneho dôvodu, aby ústavný súd rezignoval na princíp subsidiarity a odchyľil sa od svojej konštantnej judikatúry.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú a vzhľadom na už uvedené skutočnosti nepovažoval za potrebné zaoberať sa náležitou návrhu spočívajúcou v povinnom právnom zastúpení v zmysle § 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde v kontexte dôvodu na odmietnutie návrhu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola ako neprípustná odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu